

Sygn. akt I UK 61/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania W.B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanego T.B.
o zwolnienie z odpowiedzialności za długi składkowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 20 sierpnia 2014 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie ubezpieczonego W.B. w przedmiocie objętym pkt 2 i 3 zaskarżonej przez niego decyzji organu rentowego z dnia 4 września 2013 r.; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 1.584 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję, a także zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Ubezpieczony W.B. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lutego 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 115 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa w związku z art. 24 ust. 6a i art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarł w pytaniu: czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych był uprawniony i jednocześnie zobowiązany do zaliczenia części wpłaty w kwocie 194.658,27 zł dokonanej na rzecz tego Zakładu w dniu 19 listopada 2012 r. przez syndyka masy upadłości Spółki Jawnej T. w toku postępowania upadłościowego w sprawie sygn. akt GUp (...) w wykonaniu odrębnego planu podziału kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości upadłego (w tym miejscu skarżący opisał przebieg postępowania upadłościowego), (...) na poczet zaległości składkowych wobec ZUS, nieobjętych hipoteką przymusową wpisaną do księgi wieczystej?

Zdaniem skarżącego, rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy powyższego zagadnienia prawnego będzie miało istotne praktyczne i precedensowe znaczenie dla nauki i praktyki sądowej. Zagadnienie to nie było bowiem dotychczas rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Skarżący dodał też, że nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, który przyjął, iż błędem było zwolnienie odwołującego się W.B. z obowiązku odpowiedzialności za długi składkowe spółki jawnej T. z siedzibą w B. z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2007 r. do października 2009 r. i na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2007 r. do października 2009 r., gdyż ten dług nie mógł zostać zarachowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na poczet wpłaty dokonanej przez syndyka w wykonaniu przywoływanego wyżej odrębnego planu podziału w postępowaniu upadłościowym. Było to bowiem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zadłużenie nieobjęte długiem rzeczowym, nie było zabezpieczone hipoteką przymusową i nie zostało zaspokojone w postępowaniu upadłościowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi

odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowane przez skarżącego pytanie, nazwane przez niego istotnym zagadnieniem prawnym, nie spełnia tak określonych kryteriów przede wszystkim dlatego, że nie jest ono zbudowane na tle wykładni jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego bądź procesowego (dość przypadkowe powołanie przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku art. 24 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 160 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego z całą pewnością nie spełnia tego warunku). Tymczasem, wykazanie występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga nawiązania do przepisów prawa, których naruszenie zostało zarzucone w ramach podstawy zaskarżenia (w tym znaczeniu zagadnienie lub wątpliwości nie mogą być bowiem abstrakcyjne, lecz powinny nawiązywać do podstawy prawnej

rozstrzygnięcia), a także pokazania tego zagadnienia lub tych wątpliwości na tle błędnej wykładni przepisów prawa przyjętej za podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku oraz wykładni, która byłaby – zdaniem skarżącego – w pełni poprawna (por. w tej mierze uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02, OSNC 2003 nr 7-8, poz. 92).

Argumentacja mająca uzasadniać przedstawione przez skarżącego „zagadnienie prawne”, skądinąd bardzo obszerna, ogranicza się natomiast do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z dokonanej przez skarżącego własnej oceny zebranego w tej sprawie materiału dowodowego. Z całą pewnością brakuje jej zatem waloru ogólności i uniwersalności, a co szczególnie znamienne, w istocie stanowi ona próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że błędem było zwolnienie skarżącego z obowiązku odpowiedzialności za długi składkowe Spółki, skoro nie zostały one zaspokojone w toku postępowania upadłościowego.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.